

Hausorkesterin saama suosio pani musiikinystävät pohtimaan olisiko todella mahdollista oman orkesterin perustaminen. Kuopion Musiikin Ystävien yhdistys päätti ottaa orkesterin omakseen 6.5.1910 ja ryhtyi ottamaan selvää, mitä asia käytännössä merkitsisi. Ensiksi anottiin kaupungilta rahaa, mikä johtikin hakijoiden kannalta myönteiseen tulokseen: yhdistys sai anniskeluosakeyhtiön voittovaroista käyttöönsä 2000 markkaa ja lisäksi orkesterikulujen peittämiseen perustamisvuonna 1000 markkaa.

Orkesterin nimeksi tuli Kuopion Musiikinystävien Yhdistyksen Orkesteri. Johtajaksi valittiin kukaan muu kuin Elias Kahra. Hänelle päätettiin maksaa tuhannen markan vuosipalkkio ja tuohon summaan liittyi velvollisuus antaa orkesterin jäsenille ja orkesterioppilaille opetusta ainakin 12 tuntia viikossa. Orkesteriin kokoonpano oli seuraava:

tohtori Hannes Hällström, I viulu
rautatienkirjuri E. Saarelainen, I viulu
läninnotaario V. Martonen, II viulu
konttoristi S. Kokkonen, II viulu
telegrafisti A. Geimar, II viulu
neiti A. Aarnio, II viulu
neiti I. Durchman, alttoviulu
läninarkkitehti S. Von Nandelstadt, sello
kapellimestari E. Kahra, sello
apteekkari K. Killinen, kontrabasso
kapteeninrouva B. Mansnerus, flöiti (huilu)
toimittaja T. Kaukoranta, I klarinetti
mekaanikko T. Koskinen, II klarinetti
kirjaltaja K. Juslin, I trumpetti
vahtimestari Fr. Kosunen, II trumpetti
kirjaltaja E. Kunnas, I waldhorn (käyrätorvi)
rakennusmestari J. Kokkonen, II waldhorn (käyrätorvi)
kirjaltaja V. Kunnas, pasuuna

Lisäksi oli kolme orkesterioppilasta

yhteiskoululainen Kainuvaara, viulu
lyseolainen Nevala, sello
kirjansitojamestari Sjöstrand, flöiti

Orkesterin kokoonpanossa huomio kiinnittyy pariinkin mielenkiintoiseen seikkaan. Ensiksikin kapellimestari Kahra soitti myös selloa. Mitenkähän johtaminen mahtoi yhtä aikaa onnistua? Toiseksi kun tarkastelee soittajien siviiliammattien jakaumaa, siinä on jonkinlainen ero jousisoittajien ja puhaltajien välillä. Kaikki akateemisesti

koulutetut olivat jousisoittajia. Tämä ero näkyy myös myöhemmin. Asiantila johtunee siitä, että soittotunnit olivat varakkaampien ja koulutettujen (sosiaalinen asema yhteiskunnassamme on useinkin ollut periytyvä) perheiden lasten ilo, koska jo itse soitin - tunneista puhumattakaan vaativat taloudellista investointia. Ja varsinkin viulunsoitto on tavattu aloittaa jo lapsena. Sen sijaan soittokunnat puhallinsoittimineen ovat avanneet tien musiikkiin myös niille, joille se kodin taloudellisten mahdollisuuksien tai toisenlaisten henkisten pyrkimysten vuoksi olisi ollut vaikeasti saavutettavissa.

Orkesteri järjesti ensi konsertin 14.12.1910 kaupungintalon juhlasalissa. Koska oli harjoiteltu kovin vähän aikaa, ei koko illan mittaista ohjelmaa vielä hallittu, joten tilaisuutta täydennettiin Hausorkesterin ja trion esityksillä. Koko orkesteri soitti neljä kappaletta: Wagnerin Morsiuslaulun oopperasta Lohengrin, Mascagnin Intermezzon oopperasta Cavalleria Rusticana, Armas Järnefeltin Kehtolaulun sekä lopuksi Narvan marssin.

Eryisesti Savo-lehti oli innostunut konsertista ja se piti orkesterin perustamista kulttuurialoitteena. Näin kirjoitti arvostelija, joka käytti pelkästään nimimerkkiä S., mikä mainiona aikansa kuvana huomattakoon:

1890-luvun pirteätä henkistä toimintaa on kaupungissamme seurannut nukuttava taantumus miltei kaikilla kulttuurielämän aloilla. Valtiollinen ryhmittely jyrkkine rajoineen on halkaissut valistuksen harrastajainkin ennen ehjän rintaman. Suuria, kokoavia aloitteita on vain aniharvoin ilmennyt. Sitä iloisemmalla mielin on tervehdittävä puolueetonta orkesteripuuhaa, jonka perille ajaminen viime keskiviikosta alkaen on laskettava jokaisen kaupunkilaisen ja kaupungin isäinkin sydämelle. Sillä tämä aloite mielestäni velvoittaa. Se on kulttuurialoite, jolla on kauas kantava merkitys, henkisen sivistystason kohottamisaloite, joka välittömämmin ja ehjemmin, kuin kenties mikään toinen sattuu mielenlennystä kaipaavana kaupunkilaisen sydämeen. Mutta mielenlennyksen kaipuulla ja sivistävämmän nautinnon etsinnällä on kapeat juuret tässä kansallishengen herättäjän entisessä kotikaupungissa. Kuopiolaiset, kaikenarvoiset ja omistavaiset eivät, luoja paratkoon, jaksaneet täyttää kunnallistalonsa juhlasalia edes uuden orkesterinsa ensi illasta. Millä he ylimalkaan sielujaan hoidellevat? Hartaasti toivomme, etteivät esiintyjät antaisi näiden seikkain laimentaa intoaan. Kaunis yritys kantaa hedelmän, ellei tänään niin huomenna. Epätoivoon ei ole heittäydyttävä. Soittakaa uhallakin, soittakaa yhä intoisemmin! Joukossa on naisia ja miehiä, jotka mielenkiinnolla, hartaudella seuraavat jokaista edistysaskeltanne. Ja kunhan pari vuotta vierähtää ja soinnut hivelevämmiksi hioutuvat, niin teemme yhteisvoimin sellaisen rynnäkön kaupungin isäin neuvospöytäin, että Kuopion orkesterin ekonomia kerta kaikkiaan on turvattu.

Uuden musikaalisen edistysaskelen aiheuttamasta ihastuksesta kertoo myös se seikka, että Kuopion Musiikin Ystävien yhdistykseen kuului tuona historiallisena vuonna peräti 151 jäsentä, mikä on enemmän kuin koskaan myöhemminkään. Ilo itse orkesterissakin oli suuri. Apteekkari Kalervo Killinen, orkesterin kontrabasisti ja Kustaa Killisen poika, on muistellut orkesterin tunnelmia seuraavasti:

Syksyllä alkoi ankara stämöjen harjoitus. Muistan vieläkin elävästi sen lokakuisen sunnuntaipäivän, jolloinka oli ensimmäinen yhteisharjoitus kaupungintalolla. Odotuksen jännitys oli suuri, viritys ehkä hermostunut, mutta kun Cavalleria Rusticanan Intermezzon yhteissoitto oli loppuun päästy, huomasiimme me soittajat johtajamme silmäkulmassa kyynelhelmen. Ei se ollut hyvän yhteissoiton puristama tunteen pisara, sillä haparoivaahan alkua oli, vaan se oli pieni ilon helmi silmäkulmassa siitä tietoisuudesta, että nyt oli olemassa oma orkesteri!

Seuraavana vuonna orkesteriin tuli peräti kymmenen soittajaa lisää ja nyt saatiin jo lyömäsoittajakin joukkoon. Hän oli patarumpuja soittava leipuri V. Pitkänen, jonka leipomo vielä 1980-luvulla piti kuopiolaiset hipleissä . Tässä vaiheessa arveltiin, että orkesteria voitaisiin kehittää ennen muuta niin, että sillä olisi vakituinen konserttimestari. Kaupunginisät olivat hankkeelle suosiollisia ja toimeen saatiin viulutaiteilija Eero Lappalainen Helsingistä. Ennen Savoan tuloaan Lappalainen soitti Robert Kajanuksen johtamassa filharmonisessa orkesterissa.

Musiikin Ystävien Yhdistyksen rahastonhoitajana toimi tuolloin tohtori Forsten, joka huolehti konserttien järjestämisestä. Hänellä lienee ollutkin puuhaa, sillä konserttitoiminta oli vilkasta. Vuosina 1909-1916 Kuopiossa pidettiin yhteensä lähes kaksisataa konserttia! Vierailijoita kävi, mm. Annikki Uimonen ja Väinö Sola. Huhtikuussa 1913 oli yksi uusi merkitapaus, kun orkesteri laajensi ohjelmistoaan esittämällä Haydnin sinfonian nro 94. Toinen uusi asia oli keväällä 1915, kun orkesteri vieraili lisämessassa herättelemässä paikallista uinuvaa musiikkielämää.

Joulukuussa 1915 orkesteri piti viisivuotisjuhlakonsertin. Nyt orkesteria voitiin jo arvostella realistisesti ja todettiin, että heikoimpana puolena olivat puhallinsoittajat, varsinkin läkipuhaltimet olivat epäpuhtaita. Kuitenkin koko orkesterin yhteissoitto oli puhdasta ja rytmillistä. Myös oli orkesterissa pyrkimystä jäsentelyyn ja nyanssointiin. Kaupunginisätkin olivat tyytyväisiä, sillä avustusta lisättiin niin, että kantasoitajille saatettiin alkaa maksaa kuukausipalkkaa.

Kesäkuussa 1914 järjestettiin Kuopiossa kansalliset laulu- ja soittojuhlat. Vaikka nämä juhlat eivät olleet niin suurelliset kuin vuoden 1891 tapahtuma, virittivät nekin omalla tavallaan kaupunkimme musiikkielämää. Juhlia silmällä pitäen päätettiin muun muassa perustaa KMY:n oma sekakuoro. Muutkin valmistelut aloitettiin hyvissä ajoin. Juhlan päänumeroksi suunniteltiin niin suurta produktiota kuin Händelin Messias-oratoriota, mutta paikallinen juhlatoimikunta epäili, että paikkakunnan ja ympäristön väestön soitannollisen kehitystason huomioiden tällainen klassinen suurteos olisi liian vaikeatajuinen eikä ehkä saisi tarpeeksi kuulijoita.

Niinpä juhlilla esitettiin Händelin sijaan Armas Launin ooppera Seitsemän veljestä, jonka itse säveltäjä lupautui johtamaan. Toinen suuri numero Otto Kotilaisen kantaatti Väinölän väki - tehtiin juuri näitä juhlia varten. Itse Eino Leino kirjoitti sanat. Muutoinkin päätettiin juhlilla esittää vain kotimaista musiikkia. Juhlakulkueessa oli yli tuhat soittajaa ja laulajaa, niin ikään kuoroja ja soittokuntia oli 37. Kuopiosta juhlille osallistuivat KMY:n sekakuoro, Rahtiusseuran seka- ja naiskuoro, VPK:n mieskuoro sekä soittokunta ja Työväenyhdistyksen soittokunta.

Vaikka laulujuhlat olivatkin taiteellisesti onnistuneet, niitä varjosti vaikea aika. Juhlat päättyivät 21. Kesäkuuta. Vain viikkoa myöhemmin kuluttua kajahtivat Sarajevon kohtalokkaat laukaukset. Elokuussa syttyi I maailmansota. Kolme vuotta myöhemmin puolestaan Suomessa syttynyt kansalaissota vaikutti luonnollisesti musiikkielämäänkin. Konsertteja ei Kuopiossa pidetty vuosina 1917-1920.